

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 1 juli 1898 (nr 68 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid, m. m.

Genom en den 5 mars 1937 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 209, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) L a g

angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 1 juli 1898 (nr 68 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid.

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid,¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

3 §.

Vållar den — — — strafftiden inräknas.

Skall, enligt vad därom särskilt stadgas, verkställighet av straffarbete eller fängelsestraff anses avbruten under tid då fången undergår straff för ordningsförseelse, må den tid, varunder sådant avbrott äger rum, ej heller inräknas i strafftiden.

Har avbrott i verkställigheten av straffarbete eller fängelsestraff uppkommit till följd därav att fången med vederbörligt tillstånd besökt närstående under dennes sjukdom eller bevistat närståendes begravning, pröve fångvårdsstyrelsen, huruvida tiden för avbrottet skall inräknas i strafftiden. Beslutet skall gå i verkställighet utan hinder därav att det ej vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

2) L a g

om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Härigenom förordnas, dels att i lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff skall införas en ny paragraf, beteck-

¹ Senaste lydelse se SFS 1929:324.

nad 11 a §, av följande innehåll, dels ock att 13 § samma lag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

11 a §.

Enligt de närmare bestämmelser som meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, fångvårdsstyrelsen må tillstånd lämnas fånge att besöka närstående, som är svårt sjuk, så ock att bevista närståendes begravning.

13 §.

Fånge, som — — — äger utfärda.

I fråga om svårare ordningsföreseelse, som begås under avtjänande av straffarbete på viss tid eller fängelse, må Konungen ock förordna att straffarbetets eller fängelsestraffets verkställighet skall, efter beslut av fångvårdsstyrelsen, anses avbruten under tid då fången undergår straff för föreseelsen, dock högst fjorton dagar varje gång. Ej må på grund av vad sålunda stadgats verkställighet av straff anses avbruten längre tid än som sammanlagt motsvarar en tredjedel av strafftiden, ej heller i något fall mera än sammanlagt tre månader.

Beslut av fångvårdsstyrelsen, varom i andra stycket sägs, skall gå i verkställighet utan hinder därav att det ej vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

3) L a g

angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 22 april 1927 (nr 109) om verkställighet av förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare samt av internering av återfallsförbrytare.

Härigenom förordnas, att 4 § lagen den 22 april 1927 om verkställighet av förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare samt av internering av återfallsförbrytare skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

4 §.

Angående rätt — — fängelsefånge stadgas.

Vad i lagen angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff finnes stadgat om tillstånd för fånge att besöka närstående under dennes sjukdom eller att bevista närståendes begravning skall äga motsvarande tillämpning i fråga om den förvarade eller internerade.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

I fråga om de skäl som ligga till grund för lagförslagen får utskottet hänvisa till propositionen.

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts den 20 april 1934 lämnade bemyndigande chefen för justitiedepartementet genom beslut den 16 februari 1935 uppdragit åt vissa sakkunniga att upprätta och inkomma med förslag till förordning om fånges vård och behandling, ha dessa den 30 mars 1935 avlämnat av motiv åtföljda förslag till förordning angående vård och behandling av personer, intagna i statens fångvårdsanstalter, samt till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 1 juli 1898 innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid.

Enligt förslaget till ändring i 1898 års lag skulle där upptagas *dels* en bestämmelse att i strafftiden ej finge inräknas den tid fånge för disciplinär förseelse hölles innesluten i straffcell, *dels ock* ett stadgande därom att tid, varunder fånge beviljats permission för besök hos anhörig eller annan närstående, som vore svårt sjuk, eller för bevistande av närståendes begravning, under viss förutsättning skulle inräknas i strafftiden.

Över de sakkunnigas förslag ha efter remiss yttranden avgivits av fångvårdsstyrelsen, svenska fångvårdssällskapet och Sveriges fångvårdsmannaförbund.

Såvitt de sakkunnigas förslag enligt vad förut angivits avse möjliggörande av avbrott i straffverkställighet kräves för deras genomförande riksdagens medverkan. Dessa delar av förslagen ha upptagits i förevarande proposition.

Någon bestämmelse, åsyftande att för visst tillfälle bereda fånge möjlighet till permission från straffanstalten, förekommer ej i vår lagstiftning. Fångvårdsstyrelsen har emellertid ansett sig kunna lämna fånge tillstånd att under bevakning besöka en svårt sjuk nära anhörig eller bevista en nära anhörigs begravning, när det kunnat ske utan att därför åtgått mera än en dag. Har den anhörige varit bosatt å ort, långt avlägsen från den straffanstalt där fången varit intagen men belägen i närheten av annan straffanstalt, har styrelsen låtit förflytta fången till sistnämnda anstalt.

De sakkunniga uttalade såsom sin mening, att fångvårdsstyrelsen borde erhålla uttrycklig befogenhet att i ovan angivna fall bevilja fånge permission från fångvårdsanstalt, men att sådant medgivande finge lämnas endast om fara för missbruk syntes utesluten.

Det till lagrådet remitterade förslaget innebar i förevarande avseende att befogenhet tillades fångvårdsstyrelsen att lämna fånge, som undergår straffarbete eller fängelse eller förvaras i vårdanstalt för förminskat tillräkneliga förbrytare eller är intagen i interneringsanstalt för återfallsförbrytare, tillstånd att besöka närstående, som är svårt sjuk, så ock att bevista närståendes begravning. Frågan huruvida permissionstiden skall inräknas i strafftiden eller ej skulle det tillkomma fångvårdsstyrelsen att diskretionärt pröva.

Mot bestämmelserna angående permission framställdes vissa erinringar

inom *lagrådet*. Ingen av ledamöterna motsatte sig i princip införandet av möjlighet till permission från fångvårdsanstalt, men två av dem ansågo, dels att permission ej borde få beviljas för annat ändamål än besök hos närstående som är svårt sjuk — alltså icke för beivrande av närståendes begravning — dels ock att den tid varunder straffverkställighet avbrutits till följd av permission icke i något fall borde inräknas i strafftiden.

Föredragande departementschefen förklarade vid avlåtandet av propositionen att vad nämnda båda ledamöter anfört ej givit honom anledning frågå den ståndpunkt han tidigare intagit i dessa hänseenden. Dessutom underströk departementschefen, att det uppenbarligen i varje särskilt fall, då permission ifrågasattes, måste företagas en noggrann prövning av alla omständigheter som kunde inverka på frågans bedömande; permission finge icke förekomma i annat fall än då starka skäl förelåge samt fara för missbruk måste anses utesluten. Garantier för en sådan tillämpning borde kunna beredas genom de administrativa föreskrifter som skulle utfärdas.

Propositionens förslag i förevarande avseende överensstämmer i sak med det remitterade förslaget.

Vidkommande härefter den av de sakkunniga behandlade frågan om avbrott i straffverkställigheten på grund av *disciplinstraff* erinras, att den disciplinära bestraffningsordningen för fångar icke är i lag reglerad. Enligt 13 § av 1916 års lag angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff gäller i förevarande avseende allenast att fånge, som bryter mot anbefalld ordning, straffas enligt bestämmelser som Konungen äger utfärda utan hinder av stadgandena i nämnda lag. Sådana administrativa bestämmelser återfinnas i 51 § instruktionen för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten den 16 december 1910. Enligt vad där stadgas må fånge, som bryter mot anbefalld ordning, tillrättavisas bland annat med inneslutning i mörk cell under högst åtta dagar och må vid svårare förseelse mot fängelseordningen manlig fånge, som undergår straffarbete, under vissa förutsättningar kunna bestraffas med prygel eller ris.

De sakkunniga upptogo i sitt förslag varken mörkcells- eller prygelstraffet. I stället föreslogs såsom straff för vägran att utföra förelagt arbete, brott mot anbefalld ordning eller bristande i anständigt uppförande — förutom vissa lindrigare straffformer — inneslutning i straffcell under högst fjorton dagar. Detta disciplinstraff skulle vara avsett för den som underginge straffarbete på viss tid eller fängelsestraff och som gjorde sig skyldig till svårare förseelse mot fängelseordningen. Under den tid fången vore innesluten i straffcell skulle verkställigheten av straffarbetet eller fängelsestraffet avbrytas; dock finge användande av nämnda disciplinstraff ej medföra längre avbrott i verkställigheten än sammanlagt tre månader.

Propositionens förslag överensstämmer i detta hänseende med de sakkunnigas förslag utom såtillvida att enligt propositionens förslag — som härutinnan är av samma innehåll som det till lagrådet remitterade och av detta utan erinran lämnade förslaget — den tillåtna avbrottstiden även stäl-

les i visst förhållande till strafftidens längd, så att straffverkställigheten ej heller må anses avbruten under längre sammanlagd tid än som motsvarar en tredjedel av strafftiden.

Förutnämnda förslag föranleda ändringar i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid, lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff samt lagen den 22 april 1927 om verkställighet av förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare samt av internering av återfallsförbrytare. De föreslagna lagändringarna äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1937. •

Utskottet har vid sin granskning av de framlagda förslagen icke funnit *Utskottet.* anledning till erinran mot desamma och får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 april 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Klefbeck, Erik Anderson**, *Velander**, *Ernst Svenson, Ruben Wagnsson**, *Löfgren** och *Branting*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Johansson* i Krogstorp och *Larsson i Hede*, fru *Gustafson** samt herrar *Landgren* och *Gustafsson* i Lekåsa.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.